

Vyjádření školitele k průběhu doktorského studia a k doktorské disertační práci:

Mgr. Ivan PRCHLÍK, Poslední pohané a jejich postavení v christianisovaném římském impériu. UK FF, Praha 2012. Str. 304.

Kol. Ivan Prchlík absolvoval na FF UK magisterské studium v kombinaci latina – stará řečtina a svůj hluboký odborný zájem o antické dějiny, který prokazoval už v průběhu magisterského studia, se rozhodl dále uplatnit nástupem do doktorského studia v roce 2005, s badatelským projektem zaměřeným na studium pozdně antické historiografie s hlavním těžištěm pozornosti na možnostech tvorby pohanských literátů v poměrech politicky, ideově i právně určených státem již christianizovaným. Při postupném kritickém posuzování velkého množství antických pramenů a vyhodnocování neméně velkého množství moderní odborné literatury se ukázalo vhodné, ba žádoucí, posoudit situaci pohanů v křesťanském státě, majícím ale v sobě dlouhé „nekřesťanské“ tradice, komplexněji a detailněji, jak to nabízí předkládaná disertační práce.

Mgr. Prchlík realizoval první tři roky svého doktorského studia v prezenční formě, v roce 2008 měl splněny všechny dílčí povinnosti a složil doktorskou státní zkoušku; poté pokračoval v externí formě studia. Významný pro něho byl tříměsíční studijní pobyt v Tübingen (2007). Během svého studia působil též jako učitel na gymnáziu v Praze-Radotíně, od 2008 je asistentem na ÚŘLS na FF UK, kde vede výuku starověkých dějin, kursy latiny i řečtiny a výběrové přednášky k pozdně antické historiografii. Třikrát reprezentoval náš Ústav (a vlastně UK) na meziuniversitních akcích Europaeen Classics Colloquium (2005,2008 a 2009, ve dvou posledních případech s příspěvky, vždy velmi dobře přijatými). Měl přednášku v Jednotě klasických filologů a má poměrně bohatou publikační činnost k tématice související s jeho disertační prací. Jako školitel jsem měl vždy dobrou možnost sledovat, příp. usměrňovat práci kol. Prchlíka, ať už při mnoha přímých konzultacích, nebo při posuzování odevzdávaných textů a při následných společných rozborech. Ocenit musím doktorandovu důkladnost při shledávání pramenů, obrovskou sčítlost v sekundární literatuře a schopnost její kritiky z odborně naprosto rovnocenného stanoviska.

Předkládaná disertační práce je výsledkem samostatné, velmi detailní odborné práce na kritickém vyhodnocení prakticky všech dostupných antických pramenů, z nichž lze získat informace o postavení pohanů v říši, o zásadách státu a církve proti nim, či naopak doklady o ochraně pohanů a dokonce jejich kariérách. V konfrontaci často protichůdných pramenných informací a jejich interpretací v moderním bádání kol. Prchlík oprávněně zdůrazňuje nutnost odlišovat konkrétní případy, podmíněné často lokálními, subjektivními či nahodilými faktory, od obecné tendence státu a církve s pohanskými kulturními tradicemi skoncovat, pravda v rámci a dle pravidel římského „právního státu“.

Disertace nabízí dobře strukturovaný výklad. Vedle metodologicky významného úvodu je rozčleněn do čtyř kapitol: I. Tradiční kultury a imperiální legislativa, II. Příklady tolerantního postoje vůči křesťanům, III. Příklady netolerantního chování k pohanům a IV. Výhledy do dalších století. Připojeny jsou dva apendixy a Závěr. Svazek má bohatý seznam (55 stran) pramenů a sekundární literatury, s níž se autor důkladně vyrovnává v obsaženém poznámkovém aparátu. Práce je v naší vědě ojedinělým a originálním příspěvkem

k významnému tématu pozdně antických dějin, v němž se spojuje celá řada aspektů společenského života tehdejší doby. Vřele proto doporučuji práci mgr. Prchlíka k obhajovacímu řízení.

V Praze 11.7. 2012

Doc. Václav Marek